ורבי יהודה האי °ועניתה ואמרה מאי עביד ליה? מיבעי ליה לאגמורי ללוים דבלשון הקודש, ולילף 'קול' ממשה? 'עניה' 'עניה' גמיר 'קול' 'קול' לא גמיר, תניא נמי הכי רבי יהודה אומר כל מקום שנאמר "כה, ככה, עניה ואמירה" אינו אלא לשון הקודש כה: °כה תברכו °ככה בחליצה 'עניה ואמירה' דלוים: ברכות וקללות כיצד כיון שעברו ישראל את הירדן כו': תנו רבנן °הלא המה בעבר הירדן מעבר לירדן ואילך דברי רבי יהודה °אחרי דרך מבוא השמש מקום שחמה זורחת °בארץ הכנעני היושב בערבה אלו הר גריזים והר עיבל שיושבין בהם כותיים °מול הגלגל סמוך לגלגל °אצל אלוני מורה שכם ולהלן הוא אומר °ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה מה אלון מורה האמור להלן שכם אף כאן שכם (א) (תניא) אמר רבי אלעזר ברבי יוסי בדבר זה זייפתי ספרי כותיים - אמרתי להם: זייפתם תורתכם ולא העליתם בידכם כלום שאתם אומרים אלוני מורה שכם אף אנו מודים שאלוני מורה שכם, אנו למדנוה בגזרה שוה אתם במה למדתום, °רבי אלעזר אמר "הלא המה בעבר הירדן" סמוך לירדן (ג) (דאי מעבר הירדן ואילך הלא) כתיב °והיה בעברכם את הירדן, "אחרי דרך מבוא השמש" מקום שהחמה שוקעת "בארץ הכנעני" ארץ חוי היא, "היושב בערבה" והלא בין הרים וגבעות הן יושבין, "מול הגלגל" והלא לא ראו את הגלגל? רבי אליעזר ב"י אומר לא בא הכתוב אלא להראות להן דרך בשניה כדרך שהראה להן בראשונה, "דרך" בדרך לכו ולא בשדות וכרמים, "היושב" בישוב לכו ולא במדברות "בערבה" בערבה לכו ולא בהרים וגבעות תנו רבנן *כיצד עברו ישראל את הירדן? בכל יום ארון נוסע אחר שני דגלים והיום נסע תחילה שנאמר °הנה ארון הברית אדון כל הארץ עובר לפניכם בכל יום ויום לוים נושאין את הארון והיום נשאוהו כהנים שנאמר °והיה כנוח כפות רגלי הכהנים נושאי ארון ה' וגו' תניא *רבי יוסי אומר בשלשה מקומות נשאו כהנים את הארון כשעברו את הירדן וכשהסיבו את יריחו, וכשהחזירוהו למקומו וכיון

ור' יהודה האי . גזירה שוה דעניה ואמירה מאי עביד ליה: עניה עניה גמר . גזירה שוה 'דעניה עניה' למד מרבו, ג"ש דקול קול לא שמע ואין האדם דן ג"ש אא"כ קבלה: כל מקום שנאמר כה ככה עניה ואמירה . בדבר התלוי בדיבור אינו אלא לשון קודש: ה"ג כה כה תברכו . כלומר לענין נשיאות כפים היכא דאיתמר דילפי לה רבנן לקמן (דף לח.) בגזירה שוה ואתא ר' יהודה למימר בגופה כתיב: ה"ג "ככה" דחליצה "עניה ואמירה" דלוים ולא גרסינן מלוים כלומר לענין לוים אמר דילפי לה רבנן 'בקול קול' ואתא איהו למימר למעניה עניה' ילפה מיבמה דכתיב בה 'ככה': הלא המה בעבר הירדן . כשהיו ישראל במדבר נאמר להם סימני הר גריזים ועיבל ומקומם שהם בעבר השני של ירדן, ישראל היו למזרח הירדן כדכתיב בני גד ובני ראובן לקחו נחלתן מעבר לירדן יריחו קדמה מזרחה (יהושע יג) ונאמר להם שההרים האלה במערב הירדן (ג) ואילך הרבה להלן מן הירדן לצד מערב ולא סמוך לירדן: אחרי דרך מבוא השמש . ומהו "מבוא השמש" זהו מזרח שהשמש באה משם כלומר רחוק ממזרחו של ירדן ומצינו בבראשית רבה כל מקום שנאמר "אחרי" מופלג: שיושבים בהם כותיים . עכשיו הן יושבין בהן שהושיבן בהם סנחריב כשהגלה עשרת השבטים דכתיב ויבא מלך אשור (ד) (אנשים) מבבל ומכותה ומעוא וגו' ויושיבם בערי שמרון (מלכים ב יז) והנך, ערי שומרון ניהו כדתניא במתניתין שבשומרון: תניא לא גרס דטנא חדא מתניתא היא בספרי: ספרי כותיים . שיש להם תורה שבכתב ואינן מאמינים בתורה שבעל פה: בעברכם . משמע בו ביום תקימו את האבנים בהר עיבל: אחרי דרך . מופלג מן המערב "אחרי" לשון הפלגה והאי מבוא השמש מערב הוא לשון כי בא השמש (בראשית כח) מקום שחמה שוקעת, מופלג משקיעתה, והיינו לצד מזרח סמוך לירדן מיד: בארץ הכנעני ארץ החוי היא . בניחותא אינה ארץ הכנעני אלא ארץ החוי דהא שכם חוי היא דכתיב (שם לג) ויבא יעקב שלם וגו' וכתיב (שם לד) שכם בן חמור החוי נשיא הארץ: היושב בערבה . אינו אלא הרים: מול הגלגל . רחוקים מן הגלגל הם והסימנים הללו לא עליהם נאמרו ולמה נאמרו: ר"א בן יעקב אומר לא בא הכתוב כו' . ורבי אלעזר נמי אדרבי אליעזר בן יעקב סמך וכותיה מפרש לקרא: כדרך שהראה להם בראשונה . בלאתם ממצרים בעמוד ענן לנחותם הדרך כך בא עכשיו לייסר דרכיהם ולהורותם הדרך לפי שגלוי לפניו שעתיד הענן לפסוק במיתת משה ולא ילך עם יהושע הורה להם לאחר שיעברו את הירדן לכבוש את הארץ ילכו דרך כבושה ודרך "ישוב" ודרך ארץ הכנעני שהיא ערבה ולא יקיפו סמוך לשפת הירדן דרך ארץ החוי שהיא הרים וגבעות אלא יכנסו לתוכה מלד מערב רחוק מן הירדן ויקיפו ויכבשו: אחר שני דגלים . כדכתיב בפרשת נשא גבי מסעות דגלים: לפניכם . משמע לפני כולכם: בכל יום היו הלוים נושאים . בני קהת כדכתיב ומשמרתם הארון והשולחן וגו' (במדבר ג): וכשסיבבו את יריחו . כדכתיב ויקרא יהושע בן נון אל הכהנים ויאמר אליהם שאו את ארון ברית ה' וגו': °וכשהחזירוהו למקומו . בימי שלמה לבית קדשי הקדשים דכתיב ויבאו כל זקני ישראל וישאו הכהנים את הארון (מלכים א ח) והיינו החזירוהו למקומו שכשהגלה בימי עלי מתוך בית קדשי הקדשים של משכן שעשה משה משם טעל שהמשכן נקבע בשילה וכשהחזירוהו פלשתים לא היה לו מקום קבוע שהרי חרב משכן שילה ונשתהא בבית אבינדב ומשם הביאו דוד לסוף עשרים שנה לבית עובד אדום ומשם לעיר דוד עד שבנה שלמה את בית המקדש ובנה לו הדביר לפנים מן ההיכל ואמה טרקסין חוללת במקום הפרוכת והוא קרוי מקומו המיוחד כדכתיב ויביאו הכהנים את ארון ברית ה' אל מקומו אל דביר הבית וגו' (שם):

דב"ש וב"ה תמיה לרבי כיון דהטיל הכתוב ככה בין קריאה למעשה [נימא] דלעכבו תרווייהו ותו היכא למיתמה דהרבה הוה לן למימר אליבא דרבי יהודה אפילו אי לא הוה כתיב אלא כה דקריאה מעכבא ולא מעשה דהא שמעינן ליה בפ"ק דר"ה (דף ט:) דמקרא נדרש לפניו ולא לאחריו דאמר יובל אע"פ שלא שמטו אע"פ שלא תקעו יכול אע"פ שלא שילחו ת"ל היא דברי רבי יהודה ומפרש טעמא מקרא נדרש לפניו ולא לאחריו ולא לפני פניו כלומר עיכובא דהיא נדרש דוקא אוקראתם דרור שלפניו ולא אושבתם איש אל אחוזתו של אחריו ולא אתקיעה שלפני פניו וי"ל דה"פ ורבי יהודה האי דמעשה מעכב מכה ככה דאי לא הוי כתיב אלא כה ה"א דדרשינן ליה דוקא אקריאה שלפניו להכי כתיב ככה יתירא למדרשיה נמי אמעשה שלאחריו: מול הגלגל סמוך לגלגל . משמע מקום הרואה את הגלגל כדאמר (חולין דף יט:) ממול ערפו מול הרואה את העורף והכי אמר רבי אלעזר מול הגלגל והלא לא ראו את הגלגל ירושלמי מה מקיים ר"א הר גריזים והר עיבל שתי גבשושית היו עשוי וקראו זה הר גריזים וזה הר עיבל על דעתיה דרבי יהודה מאה ועשרים מיל הלכו באותו היום על דעת ר"א לא זזו ממקומם ובירושלמי דר' ישמעאל אומר כל ביאות שנאמרו בתורה לאחר י"ד שנים נאמרו ז' שנים שכיבשו ושבע שנים שחילקו ודכוותיה לא נאמר ברכות וקללות אלא לאחר י"ד שנים היתיב ר' חנינא קמיה ר' מנא והכתיב והיה בעברכם את הירדן תקימו את האבנים האלה א"ל אבנים הקימו אותם מיד ברכות וקללות לאחר י"ד שנים נאמרות: וכשהחזירוהו למקומו . ואי קשה והא בדברי הימים (ב ה) כתיב וישאו הלוים את הארון תריץ דהאי אחד מכ"ד מקומות שנקראו הכהנים לוים דהא כתיב התם ויעלו את הארון ואת אהל מועד וגו' וכתיב העלו אותם הכהנים הלוים ופירוש הכהנים הארון והלוים אהל מועד וכליו וכתיב ויביאו הכהנים את ארון ברית ה' אל מקומו וכתיב במלכים וישאו הכהנים את הארון וכתיב ויעלו את ארון ה' ואת אהל מועד וגו' וכתיב ויעלו אותם הכהנים והלוים אי נמי הכהנים נטלוהו ממקומו אשר נטה לו דוד ומסרוהו ללוים והלוים נשאו עד ההיכל והכניסוהו הכהנים לדביר הרי כל המקראות מקויימים ועל זה אמר רבי יוסי כשהחזירוהו למקומו: יותר

הגהות הב"ח

(א) גמ' אף כאן שכם (תניא) תא"מ וה"ב רש"י ל"ג ליה וכן בילקוט פ' ראה נמי ליתיה: (ב) שם סמוך לירדן דכתיב וכיה בעברכם כצ"ל ותיבות דאי מעבר הירדן ואילך הלא נמחק וכ"כ הוא בילקוט: (ג) רש"י ד"ה הלא המה וכו' במערב הירדן מעבר הירדן ואילך הרבה: (ד) ד"ה שיושבין וכו' מלך אשור מבבל ומכותה ומעוא וגו' ויושב בערי יב"ל ותיבת אנשים נמחק:

גליון הש"ס

גמ' רבי אלעזר אמר וכו' . עיין בבכור שור ריש ברכות : רש"י ד"ה וכשהחזירוהו למקומו . ומצינו עוד שנשאוהו הכהנים כשהיה דוד בורח מפני אבשלום דכתיב בשמואל ב' ט"ו וישב צדוק ואביתר את ארון אלהים ירושלים וצ"ע כיון דכלל בכלל החזרת מקומו מקרי חד. ועיין רד"ק ביהושע ג' בפסוק והכהנים הלוים נשאים אותו :